

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Scipio Claromontius De Ratione Status

Chiaramonti, Scipione

[S.l.], 1679

Abstinentia Principis à facultatibus Subditorum. XLIV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10064

impietatis. Differemus de omnibus hisce modo divisis partibus succinctè: attamen non sine politica doctrina, quantum nobis erit concessum.

*Abstinentia Principis à facultati-
bus subditorum.*

CAP. XLIV.

Quod ad facultates deinceps subditorum, planum est, principem haud posse ex subditorum opibus aliud quid sumere, quam tributa illa & impositiones, quibus opus est ad necessitates publicas, pacis, bellique tempore, qua de re superius differuimus. Accenseo modo impositionibus vestigalia, quæ tandem æque in subditos redundant, ijs exceptis, quæ tantum pro transitu persolvuntur. Ceterum non illi licet subditorum bona capere, nisi perdididerint ob delictum & fisco adjudicata fuerint, quæ in pœnam delicti & frenum delinquentium regio fisco attribuuntur. Circa quam confiscationem, meminisse etiam oportet illius prudentis principis dicti, fisco humanum referre, qui ubi ultra iustum augetur modum, corpus reddit morbidum: itaque bonorum in fisco relatio cum prudentia fieri debet. Bona absque hærede relicta lege Diocletiani (Cod. de bonis vac. ff. l. 1. lib. 10.) ærario Imperatoris attributa fuere, & deinceps ab Honorio quoque & Theodosio. tit. eod. l. vacantia, Exceptis hisce casibus & portionibus, non potest justè princeps invadere bona privatorum. Ut principi essent bona allodialia, & ad victum necessaria, ut est apud D. Thomam secundo de reg. principum, (cap. 5. & 6.) præter ærarium & thesaurum, res esset futura optima. Sed hoc ad prudentiam pertinet, ideoque inferius de eo differemus. Tantum est, quod leges communes eius faciant mentionem, Codic. lib. 11. tit. 62. & seq. Sed ut persistamus in proposito nostro, magna erat iniquitas primum Syllæ, & deinceps Octaviani, spoliantium veros dominos suis bonis, qui erant subditi, nequaquam inimici bello victi, ut distribui fundi illorum & facultates inter milites possent: quod cum primis Mantuanis contigit sola Cremonæ vicinia.

S

Mant-

Mantua va misera nimium vicina Cremona.

• Et jure dolebat Melibæus :

Impius hæc tam culta novalia miles habebit ?

Barbarus has segetes? en quo discordia cives

Perduxit miseros, en queis consecimus agros.

Inferenunc Melibæe pyros, pone ordine vites.

Et Sallustius similem Cæsari disuadet distributionem, quæ quoque iniquissima est, si non fiat ex bonis publicis, aut acquisitis bello justo; veluti cum Romani Colonias emittebant, quibus assignabant terreni urbium & provinciarum captarum partem illam, quam populis victis ablatam volebant.

Alterum caput justitiæ commutativæ est, ubi princeps contrahentium unus est, in operibus & artificijs, ad ministerium personæ domusque regis ab opificibus artificibusque exhibitis, quorum compensatio justitiæ est commutativæ, ut & rerum a mercatoribus petitarum, ut docui in mea morali Hygiene (lib. I. de justitia cap. 10.) & ante me D. Thomas dixit. (2. 2. q. c. I. artis. 4. ad 2.) Quare si non persolveret pretium pro operibus artificijs & mercimonijs, peccaret in justitiam commutativam. Et sanè boni principes ordinario pretio persolvunt, ut quoque superius dixi usum observari. Interque causas quod rebellarent Romani adversus Tarquinium Superbum, extiterunt operæ immensæ, quas plebi injungebat, *miseriaque & labores plebis, in fossas eldacasque exhauriendas demersæ*, ut Brutus ait apud Livium (l. b. I. in fine.) Quod sufficiat de justitia commutativa principis cum subditis. Idque quod de principibus dixi, idem putandum est de ceteris rebus, & magistratibus earum, cum primis supremis. Succedit altera, cum exteris, eorumque facultatibus & præsertim cum statibus aliorum principum. Doctrina, & præcipuus finis hujus capitis extat apud D. Thomam lib. 3. de regimine Princ. cap. II. ubi de principibus hæc dicit: *quod nec subditos*

suos gravare possunt in bonis eorum, & rebus, nisi in duobus casibus, videl. ratione delicti, & pro bono communi sui regiminis.